

Starozavjetni proroci

“Jošafat stade i reče: ‘Čujte me, Judo i stanovnici Jeruzalema! Vjerujte u Gospoda, Boga svojega, i održat ćete se; vjerujte njegovim prorocima, i uspjeh ćete.’” (2. Ljetopisa 20,20 — Varaždinska Biblija)

Biblijski tekstovi: Jakov 5,17.18; 1. o kraljevima 19,1-16; 1. o kraljevima 22,1-14; Izlazak 15,20; 2. o kraljevima 22,11-14; Jeremija 14,1-15.

Globalni položajni sustav (GPS) pomaže putnicima da znaju gdje se nalaze, kamo idu, a pruža čak i upozorenja na opasnosti. Duhovnim putnicima koji putuju u Nebo također je potrebno vodstvo sada i u budućnosti od strane nekog nebeskog “položajnog sustava.” Jedan od načina na koji je Bog to činio u prošlim vremenima bio je preko službe starozavjetnih proroka. Preko njihovih narativa, savjeta, proročanstava, poezije i pjesama otkrivamo dosta toga o desecima proroka koji su iznosili Božje poruke ljudima.

U pouci za ovaj tjedan istražujemo starozavjetne opise proroka, opise koji nam pomažu da razumijemo dar proroštva onako kako su ga očitovali neki od tih Božjih slugu.

Kao što ćemo vidjeti, bili su to ljudi poput nas, u smislu da su bili slaba ljudska bića podložna strahu, gnjevu i obeshrabrenju. Život im nije bio lak, već ispunjen izazovima i teškoćama, kao što je slučaj sa svima nama.

Što dakle možemo naučiti promatrajući nekolicinu od tih posebno pozvanih Božjih slugu?

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 629—635.

LJUDSKA NARAV PROROKA

Kao što smo vidjeli prošlog tjedna, Gospodin je upotrijebio proroka Iliju da učini veliko djelo u Izraelu usprkos žestokom protivljenju. To što je Gospodin postigao preko njega bilo je nevjerojatno. Pa ipak...?

Razmislite o tome kako Jakov prikazuje proroka Iliju u Jakovu 5,17.18. Što je mislio kad je rekao da je Ilija "bio čovjek koji je patio kao i mi"?

.....

.....

Ilija je postigao zapanjujući uspjeh na gori Karmelu (1. o kraljevima 18). Bog je na moćan način djelovao preko njega i dogodilo se jedno od najspektakularnijih čuda opisanih u starozavjetnoj povijesti — na Ilijinu riječ, oganj je doslovno pao s neba (1. o kraljevima 18,38)! Pomislili biste da će taj Božji čovjek biti vrlo sretan nakon nečega takvog.

Pročitajte 1. o kraljevima 19,1-16. Što nam ovaj događaj govori o emocionalnom stanju Božjeg proroka?

.....

.....

.....

"Već mi je svega dosta, Jahve! Uzmi dušu moju, jer nisam bolji od otaca svojih." (1. o kraljevima 19,4) To zvuči kao riječi čovjeka koji pati od nekog oblika depresije. Zašto? Ono što se dogodilo na gori Karmelu svakako nije bilo lako provesti u djelo, međutim, ovdje se događa nešto drugo.

Možda bi se ključ mogao naći u njegovim riječima: "Revnovao sam gorljivo za Jahvu, Boga nad vojskama, jer su sinovi Izraelovi napustili tvoj Savez, srušili tvoje žrtvenike i pobili mačem tvoje proroke. Ostao sam sâm, a oni traže da i meni uzmu život." (1. o kraljevima 19,10) To zvuči kao da on žali zbog onoga što je smatrao svojim neuspjesima u službi. Otpad je ostao usprkos svim njegovim naporima, kao da je on sam mogao zaustaviti plimu. Što god da se tu na kraju dogodilo, možemo vidjeti ljudsku stranu i slabost tog Božjeg čovjeka. Drugim riječima, Ilija je "bio čovjek koji je patio kao i mi."

Zašto je ponekad lako imati osjećaj "neuspjeha" u životu ili u nekim našim nastojanjima? Na koja se biblijska obećanja možete pozvati koja bi vam pomogla da nadvladate obeshrabrenje?

PREPOZNAVANJE PRAVIH PROROKA

U ranoj povijesti Izraela postoje dokazi u vezi s lažnim prorocima (Ponovljeni zakon 18,20). Bog, dakle, nije ostavio svoj narod neupućen u to tko su Njegovi pravi proroci.

Kao primatelji Božjeg otkrivenja i nadahnuća, pravi proroci su vjerno, točno i pošteno prenosili Božje poruke, čak ako su zbog toga ponekad bili nepopularni kod ljudi na vlasti.

Pročitajte 1. o kraljevima 22,1-14. Što nam ovaj ulomak govori o tome kako postupaju pravi proroci?

.....

.....

Kad imate kralja koji kaže za proroka: “No, mrzim ga jer mi ne prorokuje dobro nego samo loše” (1. o kraljevima 22,8 — Varaždinska Biblija), to govori mnogo o tom kralju, ali još više o proroku. To je čovjek koji se ne plaši reći istinu, čak i samom kralju — što, najblaže rečeno, baš i nije način da se zadobije kraljeva naklonost.

Mihej je stajao sam nasuprot 400 lažnih proroka kad je iznosio istinu koja mu je bila otkrivena. Suočen sa zahtjevom da izmijeni negativne poruke od Jahve kako bi umirio zlog kralja Ahaba i njegovu ženu Izebelu (1. o kraljevima 22,13.14), Mihej je ipak iznosio Božju istinu bez obzira na to kako bi ona mogla biti prihvaćena.

Pročitajte 1. Samuelova 9,3-14. Što nam ovi redci govore o tome kako su drugi gledali na vjerne Božje proroke?

.....

.....

U Bibliji postoje brojni primjeri koji pokazuju kakvim su životom proroci živjeli. U jednom slučaju, Šaula je njegov otac Kiš poslao da traži njegove izgubljene magarce. Sluga koji je putovao sa Šaulom savjetovao mu je da ne prekida potragu zato što je u tom gradu živio “jedan Božji čovjek, koji je vrlo poštovan” (1. Samuelova 9,6 — Varaždinska Biblija). Opis proroka Samuela pokazuje koje su se osobine očekivale od Božjih proroka. U Svetom pismu pravi proroci se prepoznaju kao “Božji ljudi”, izabrani dijelom i zato da pokazuju Njegov karakter. Međutim, to što su neki među “Božjim ljudima” istovremeno i proroci, ne čini ih ljudima bez mane.

Za koga, čak i među najcjenjenijim “Božjim ljudima”, znate da je bez mane?

ULOGE PROROKA

Pročitajte 1. Samuelova 8,4-22; Levitski zakonik 8,10-13. Kalkva je bila uloga proroka kada je riječ o odnosu prema kraljevima i svećenicima?

Proroci su komunicirali s kraljevima u ugodnim i neugodnim situacijama. Kada su Izraelci tražili kralja (1. Samuelova 8,4-22), rekli su: "Postavi nam dakle kralja da nam vlada, kao što je to kod svih naroda." (1. Samuelova 8,5) Kako je ovo tužan ali snažan primjer opasnosti s kojom se Božji narod suočavao u svako doba — želje da budu kao oni koji su ih okruživali. U ovom slučaju nisu imali pojma što će im taj zahtjev donijeti, iako su bili unaprijed upozoreni (1. Samuelova 8,11-18) od Boga preko Njegovog proroka. Na osnovi njihovih želja i usprkos upozorenju koje im je dao, Samuel je uskoro pomazao prvog izraelskog kralja, koji je u biblijskoj povijesti poznat kao kralj Šaul.

Starozavjetne knjige 1. i 2. o kraljevima i 1. i 2. Ljetopisa izvještavaju o načinu i kvaliteti vladavine kraljeva Izraela i Jude. Sveta povijest pokazuje da je kraljeva koji su činili zlo u Božjim očima bilo daleko više od onih koji su činili dobro. Jedna od glavnih uloga proroka bila je da se zli kraljevi vrte poslušnosti Božjem zakonu. Stoga su se ti proroci suočavali s prijetnjama, a neki su čak bili ranjavani i ubijani od strane kraljeva koji su odvodili narod od Boga (1. o kraljevima 18,4-19; 2. Ljetopisa 24,20-22).

Proroci su komunicirali i sa svećenicima. Mojsije, Božji prorok, pomazao je Arona i njegove sinove kao prve izraelske svećenike (Levitski zakonik 8,10-13). Bilo je trenutaka kada su svećenicima upućivane riječi ukora od Boga preko proroka (Hošea 6,9; Malahija 2,1-3). Znakovit je slučaj svećenika Elija, čije je cijelo kućanstvo bilo suočeno s posljedicama svojih nepoštenih radnji (1. Samuelova 2,27-36). Bili su to vrlo snažni ukori protiv raširene pokvarenosti među ljudima kojima su po-vjerene posebne prednosti.

Proroci su bili učitelji naroda (2. Ljetopisa 34). Oni su prenosili poruke od Boga svećenicima, kraljevima i narodu (Jeremija 5,31; Ezekiel 22,26). Proroci su govorili i okolnim narodima iznoseći u kratkim crtama Božji plan za njih, što je tema koja se višeput ponavlja među porukama starozavjetnih proroka (Izaija 60,1-3; 62,1.2). Od proroka se očekivalo ne samo da vjerno prenose poruke koje im je Bog davao, već se od njih ponekad tražilo i da ih zapišu i sačuvaju (2. Ljetopisa 13,22). I opet, koliko god da su to bili obični ljudi (sa svim slabostima koje uz to idu), bili su to muškarci i žene posvećeni molitvi, Riječi i službi Bogu i Njegovom narodu (Jeremija 42,4; 2. o kraljevima 22,15-17).

PROROČICE

**Pročitajte Izlazak 15,20; Suci 4,4; 2. o kraljevima 22,14; Nehe-
mija 6,14. Čemu nas još ti tekstovi uče o ulozi proroka?**

.....

.....

Postoji obilje dokaza u Svetom pismu da je Bog pozivao i žene za proroke. (Vidi upotrebu hebrejske riječi *neviah* [Izlazak 15,20] i grčke riječi *profetis* [Luka 2,36].) U Miheju 6,4 Mirjam se navodi zajedno s Mojsijem i Aronom kao jedna od onih koji su poslali narodu. Mirjam je predstavljena kao proročica koja je pjevala pjesmu pobjede kada su Izraelci prešli preko Crvenog mora (Izlazak 15,20.21). Pa ipak, ta proročica, kao ni njezini muški kolege, nije bila bez mane, što je otkrio njezin sraman stav prema Mojsiju i njegovoj ženi, zbog čega je bila zasluženo kažnjena (vidi Brojevi 12,1-10).

Djelovanje još jedne proročice možemo vidjeti u izvještaju o Debori, koja je služila kao sutkinja u Izraelu (Suci 4,1-4).

Postoje jasni dokazi da je Debora (Suci 4,4) primila otkrivenje od Boga (Suci 4,4-9.14-22). Njezina pjesma pobjede (Suci 5,2-31) zapravo je priznanje Božjeg djelovanja i imala je duboko teološko značenje za narod u tom povijesnom razdoblju.

Pročitajte 2. o kraljevima 22,11-14. Zašto su ljudi kralja Jošije otišli k proročici Huldi? Što nam to govori o važnoj ulozi koju je ona imala u narodu?

.....

.....

Najvažniji savjetnici kralja Jošije obratili su se Huldi, "proročici" (2. o kraljevima 22,14; 2. Ljetopisa 34,22) nakon što su pročitali riječi "Knjige zakona" (2. o kraljevima 22,8) (smatra se da je to bio Ponovljeni zakon) pred kraljem, koji je na to razdro svoju odjeću (2. o kraljevima 22,11). To je očito bilo vrlo ozbiljno pitanje i kralj ga je tako i shvatio, zbog čega su njegovi ljudi otišli pravo k Huldi. Ona je primila poruku od Boga u vezi s predstojećim sudom nad Judom. Jošijina obnova bila je rezultat Huldinih proročkih poruka i spriječila je izvršenje Božjeg suda nad Njegovim narodom.

Proroci i proročice, premda pozvani od Boga, bili su također grešnici kojima je bila potrebna milost. Kakvu nadu možete izvući iz njihovog života?

LAŽNI PROROCI

Za sve što Bog radi, Sotona ima svoju krivotvorinu. To vrijedi i za proroke. Zato se Izrael suočavao i s pravim i lažnim prorocima. Ključno je bilo znati razliku.

Pročitajte Jeremija 14,1-15. Što se tu događalo i kako je Gospodin gledao na one koji su govorili laži predstavljajući se kao da "prorokuju" u Njegovo ime?

.....

.....

U 14. poglavlju Knjige proroka Jeremije čitamo da je Bog dao Jeremiji poruku o sudu nad Judom, sudu koji će doći u obliku mača (rata), gladi i pomora. Lažni proroci tog vremena proturječili su Jeremijinoj poruci. Jeremija ih opisuje u vrlo jasnom svjetlu: "A Jahve mi reče: 'Laž prorokuju ti proroci u moje ime; niti ih poslah niti im nalog kakav dadoh — ja im i nisam govorio. Oni vam prorokuju lažna viđenja, isprazna gatanja i snove srca svoga.'" (Jeremija 14,14)

Lažni proroci su moralno izopačeni jer su izvor njihovih proročkih tvrdnji često lažni "bogovi" kojima se klanjaju (Jeremija 23,13.14). Bog upozorava: "Ja ih nisam poslao, nisam im zapovjedio da govore, niti rekao što da govore." (Jeremija 14,14 — Suvremeni hrvatski prijevod) Oni "objavljaju prijevaru srca svojega" (Jeremija 23,26). Ezekielu je bilo zapovjedbno da prorokuje protiv "proroka" ... koji "govore što sami izmisle" (Ezekiel 13,2 — Suvremeni hrvatski prijevod).

Lažni proroci često su slijedili popularna shvaćanja. To je bio slučaj u 1. o kraljevima 22, kada se skupina od 400 "proroka" okupila na zapovijed kralja Ahaba (1. o kraljevima 22,6). Oni su jednoglasno savjetovali kralju da krene u pohod na Ramot Gileadski. Ahab se posavjetovao s Jošafatom, kraljem Jude, nakon što su čuli proročki savjet od Aštartinih proroka. Jošafat je poticao Ahaba da pita i proroka Miheja da li da uđu u tu bitku ili ne. "Glasnik koji bijaše otišao da zove Miheja reče mu: 'Eno, svi proroci proriču složno dobro kralju. Govori i ti kao jedan od njih i proreci mu uspjeh!'" (1. o kraljevima 22,13)

Isti pritisak koji je izvršen na Miheja da izgovori laž vjerojatno su trpjeli i lažni Aštartini proroci, ali Mihej nije htio slijediti to popularno shvaćanje. Umjesto toga, čekao je da mu Bog naloži što da kaže (1. o kraljevima 22,14).

Bilo da ste prorok ili ne, uvijek je lako slijediti ono što je popularno. Ali s obzirom na to koliko kultura može biti iskvarena, zašto to nikad nije dobra odluka?

NESAVRŠENA, ALI VOLJNA

Kao što smo vidjeli, život starozavjetnih proroka jasno pokazuje da nikad nije bilo lako biti Božji glasnik. Ellen G. White je proživljavala iste strepnje kao i biblijski proroci. Kao što smo saznali prošlog petka, kad je primila Božji poziv bila je mlada, stidljiva i lošeg zdravlja. Premda je drugo viđenje potvrdilo njezin poziv, Ellen Harmon [White] je i dalje bila zabrinuta i uplašena zbog Božjeg poziva, o čemu je kasnije pisala:

“Oko tjedan dana nakon ovoga Gospodin mi je dao još jedno viđenje i pokazao mi kušnje kroz koje ću morati proći; da ću morati ići i govoriti drugima što mi je On otkrio; da ću naići na veliko protivljenje i trpjeti velike duhovne patnje. ...

To me je viđenje iznimno uznemirilo. Zdravlje mi je bilo vrlo loše i imala sam samo sedamnaest godina. ... Usrdno sam se molila da se taj teret položi na nekoga drugog. Ali sva svjetlost koju sam dobila bila je: ‘Objavi drugima ono što sam ti otkrio.’ Nisam se mirila s mišlju da izidem u svijet. Po naravi sam imala vrlo malo samopouzdanja. ... S čežnjom sam gledala na grob. Smrt mi je izgledala poželjnijom od odgovornosti koju sam trebala ponijeti.” (*Spiritual Gifts*, sv. 2, str. 35,36)

Jeste li zapazili da bi Ellen Harmon [White] radije umrla nego da prihvati svoj poziv? Tek nakon mnogo molitava i ohrabrenja od strane drugih vjernika, pristala je i posvetila ostatak svojeg života “Njegovom pozivu” (Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, sv. 2, str. 38).

Ona će postati najutjecajniji glas unutar, pa čak i izvan okvira buduće Crkve adventista sedmoga dana. Pa ipak, Ellen Harmon [White] bila je obično ljudsko biće i imala mane i tjelesne kušnje, obiteljske izazove i neslaganja s drugima. Ali upravo iz tih njezinih ljudskih slabosti izvlačimo veliku pouku: Bog bira nesavršene ljude koji su Mu voljni služiti.

Pod vodstvom Duha Svetoga, proročka služba Ellen G. White ohrabivala je vjernike i povezivala ih s biblijskim istinama. Do 1860. godine ona je imala vodeću ulogu u razvoju mlade denominacije adventista sedmoga dana i njezinoj misiji objavljivanja vijesti trojice anđela cijelom svijetu. Pod Božjim vodstvom ti su vjernici 1863. godine organizirali Crkvu adventista sedmoga dana. U kasnijim desetljećima proročki glas Ellen G. White imao je veliki utjecaj na osnivanje adventističkog zdravstvenog i odgojno-obrazovnog sustava u svjetskim razmjerima. Međutim, najvažniji doprinos njezine službe njezini su spisi, ukupno oko 100.000 stranica. Nadahnuti spisi Ellen G. White i danas govore širom svijeta.

Da biste saznali više, posjetite internetsku stranicu: <https://whiteestate.org/abs3/>.